

ความคาดหวังในชีวิตหลังเกษียณในกลุ่มเบบี้บูมเมอร์ และ เจเนอเรชันเอกซ์ ในกรุงเทพมหานคร และ เชียงใหม่ Expectation after Retirement of Baby Boomer and Generation X Groups in Bangkok and Chiang Mai Settings

สุมาวลี จินดาพล*
Sumavalee Chindapol

Received : 2019-05-16

Revised : 2019-06-20

Accepted : 2019-07-11

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังของกลุ่มผู้ที่เตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยเกษียณ โดยมีสมมติฐานว่าช่วงวัยและวัฒนธรรมในพื้นที่ที่ต่างกันส่งผลต่อทัศนคติและความคาดหวังในชีวิตหลังเกษียณของกลุ่มเป้าหมาย โดยแบ่งช่วงวัยออกเป็นกลุ่มเบบี้บูมเมอร์ (Baby Boomer-BB) และ กลุ่มเจเนอเรชันเอกซ์ (Generation X- Gen X) ทำการสำรวจในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และเชียงใหม่ โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยคือ แบบสอบถามเชิงสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลพฤติกรรมและความต้องการของกลุ่มประชากรทั้งสองช่วงวัยของทั้งสองพื้นที่ จำนวนกลุ่มละ 100 คน รวม 400 คน โดยวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงเพื่อพิสูจน์สมมติฐาน

ผลการศึกษาพบว่า 1) วัฒนธรรมของพื้นที่ศึกษาส่งผลต่อความคาดหวังในชีวิตหลังเกษียณ โดยพบว่าคนทั้งสองช่วงวัยในพื้นที่กรุงเทพมหานครมีความคาดหวังการมีรายได้หรือมีงานทำหลังจากเกษียณ ต้องการหลักประกันเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายทางสุขภาพ อยากได้คำแนะนำในการดูแลสุขภาพกายและใจ และมีสถานที่ที่ชอบไปยามว่างคือ ห้างสรรพสินค้า ซูเปอร์มาร์เก็ต และตลาด ในขณะที่ในพื้นที่เชียงใหม่ คนทั้งสองช่วงวัยมีความคาดหวังว่าจะได้พักผ่อนกับคนในครอบครัวหลังเกษียณ มีความต้องการอุปกรณ์ช่วยเหลือผู้สูงอายุในบ้าน ต้องการมีกิจกรรมช่วงกลางวันทำเป็นงานอดิเรก และมีสถานที่ที่ชอบไป คือ วัด ห้างสรรพสินค้า และตลาดสด 2) ความคาดหวังในการทำกิจกรรมหลังเกษียณของทั้งสองช่วงวัยมีความแตกต่างกัน โดยที่กลุ่มเบบี้บูมเมอร์ซึ่งถือว่าส่วนใหญ่เข้าสู่วัยสูงอายุแล้ว ชอบทำกิจกรรมประจำวัน ได้แก่ ดูโทรทัศน์และทำอาหาร ในขณะที่กลุ่มเจเนอเรชันเอกซ์ยังคงชอบทำกิจกรรมทางสังคม เช่น การเล่นอินเทอร์เน็ตและการใช้โซเชียลเน็ตเวิร์ก อย่างไรก็ตามทั้งสองกลุ่มยังคงมีความต้องการที่เหมือนกัน ได้แก่ ประชากรทั้งหมดต้องการอยู่ที่อยู่อาศัยเดิมหลังเกษียณ (Aged-in-place) ต้องการได้อยู่กับคนในครอบครัวหลังเกษียณ และทั้งหมดต้องการอยู่บ้านเดี่ยวหากเป็นไปได้ ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า พื้นที่มีผลกระทบต่อวัฒนธรรมและความคาดหวังในชีวิตหลังเกษียณมากกว่าช่วงวัย แต่ผู้สูงอายุในอนาคตหรือกลุ่ม GEN X มีแนวโน้มที่จะมีกิจกรรมติดสังคมมากขึ้นหลังเกษียณ ด้วยทิศทางดังกล่าวการออกแบบพื้นที่สาธารณะเพื่อผู้สูงอายุในอนาคตจึงควรคำนึงถึงความต้องการเฉพาะที่แตกต่างจากผู้สูงอายุในปัจจุบัน ที่เป็นกลุ่ม BB ทั้งด้านวัฒนธรรมของพื้นที่และกิจกรรมของช่วงวัย

* คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เชียงใหม่ 50200

Corresponding author E-mail : sumavalee.ch@cmu.ac.th

*, ** คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ฝั่งเมืองและนฤมิตศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาสารคาม 44150

*, ** Faculty of Architecture, Urban Design and Creative Arts Mahasarakham University, Mahasarakham 44150, Thailand
Corresponding author E-mail:suphathida.s@msu.ac.th

ABSTRACT

This research aims to study the expectation after retirement of two age groups: Baby Boomers (BB) and Generation X (GEN X) who live in Bangkok and Chiang Mai. The study is based on research assumption that different ages and cultures in different places affect the expectations after retirement of the two target groups. The surveys were conducted in Bangkok and Chiangmai using the interviewing questionnaire to collect the data on behaviors and needs of 100 informants from each group in each area, totaling 400 informants.

The results show that, firstly, the cultural settings affect retirement expectation. Both generations in Bangkok expect to have an income or a job after retiring. They also expect security that covers health-related expenses and physical and mental health guidance. Their favorite relaxing places are a shopping mall, supermarket and the market. In the opposite, both generations in Chiang Mai expect to have a relaxing retirement life with their families. They need elderly-supporting utilities in their houses and day-activity for relaxing as a regular hobby. Their favorite places are Buddhist temples, a shopping mall and the market.

Secondly, expectations for retirement activities between the two generations were found to be different. Enjoyable daily activities of the baby boomers who are already the elderly are watching television and cooking while the generation X group prefers social activities like using the internet and social networks. However, all four target groups share common retirement expectations, i.e., if possible, they want to live in the former place, to live with their family, and to live in a detached house after retirement. It can be concluded that the place affects cultures and expectations after retirement more than the age ranges. The upcoming elderly group or the generation X shows the tendency to be more attached to social activities. With the findings, design of public places for the elderly in the future should take into account the specific needs which are different from the needs of the present elderly group that is composed of the baby boomers, both in terms of cultural settings and activities.

คำสำคัญ: ความคาดหวัง ชีวิตหลังเกษียณ เบบี้บูมเมอร์ เจเนอเรชันเอกซ์

Keywords: Expectation, Retirement life, Baby boomers, Generation X

บทนำ

ประเทศไทยมีสัดส่วนผู้สูงอายุมากเป็นอันดับสองในอาเซียน (UNFPA, 2011) และกำลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2568 โดยจะกลายเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างยั่งยืนยวดที่มีสัดส่วนจำนวนผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 25 ของประชากรในประเทศในอีกราวอีก 10 ปีข้างหน้า งานวิจัยนี้แบ่งกลุ่มผู้สูงอายุตามวัฒนธรรมและประสบการณ์ตามช่วงอายุ (Generation) ได้แก่ กลุ่มเบบี้บูมเมอร์ (Baby Boomer-BB) (อายุ 53-70 ปี ในปี พ.ศ.

2562) ซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่เข้าสู่วัยสูงอายุแล้ว มักมีทัศนคติในการทำงานหนัก มีความอดทนสูง ไม่ค่อยมีเวลาดูแลตัวเอง เนื่องจากเป็นยุคที่มีประชากรหนาแน่นหลังจากนโยบายการเพิ่มจำนวนประชากรในช่วงปี พ.ศ. 2480 ทำให้คนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่อยู่ในวัฒนธรรมที่ต้องแข่งขันมาโดยตลอด และ กลุ่มเจนเอชเอ็นเอกซ์ (Gen X) (อายุ 39-52 ปี ในปี พ.ศ. 2562) ซึ่งนับเป็นกลุ่มเตรียมเข้าสู่วัยสูงอายุ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีประสบการณ์ร่วมกันจากการเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจและการเมืองของประเทศ จึงมีทัศนคติในการอดทนทำงาน แต่เริ่มมีการแบ่งเวลาในการดูแลสุขภาพ (Work-life-balance) (จากการสำรวจเบื้องต้นด้านทัศนคติของกลุ่มเป้าหมาย)

ในขณะที่ภาคเหนือเป็นภูมิภาคที่มีสัดส่วนผู้สูงอายุสูงกว่าสัดส่วนผู้สูงอายุค่าเฉลี่ยโดยรวมของประเทศไทย ภาวะความสูงอายุก่อให้เกิดความเสื่อมถอยทั้งในเชิงร่างกาย จิตใจ และสถานภาพทางสังคมของผู้ที่อยู่ในวัยนี้ สิ่งเหล่านี้ยังเป็นสิ่งที่กดดันให้ผู้สูงอายุต้องกลายมาเป็นผู้ที่ต้องการพึ่งพิงสถาบันทางสังคมต่างๆ เช่น ภาครัฐ ชุมชน ครอบครัว องค์กรอิสระ และองค์กรภาคเอกชน ทั้งในด้านสินค้าและบริการทางสังคม (Yordphet, 2001) แต่ด้วยข้อจำกัดทางทรัพยากรและด้านงบประมาณ ส่งผลให้ผู้สูงอายุไม่สามารถพึ่งพิงสถาบันได้อย่างยั่งยืนมากกว่าการพึ่งพิงตนเอง ซึ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า และจำเป็นต้องมีการส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของทุกเพศทุกวัย รวมไปถึงวัยผู้สูงอายุด้วย จึงจำเป็นต้องศึกษาพฤติกรรมของวัยผู้สูงอายุ และในขณะเดียวกัน ในการรับมือของการเป็นสังคมผู้สูงอายุ จึงจำเป็นต้องเตรียมการศึกษาวัยที่กำลังจะเข้าสู่การเป็นผู้สูงอายุในอนาคตด้วย โดยต้องเปลี่ยนมุมมองจากการมองว่าผู้สูงอายุเป็นเพียงผู้ที่ได้รับประโยชน์ทางสังคม มาเป็นให้ความสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีบทบาทเป็นผู้ที่สามารถพึ่งพาตนเองและสามารถสร้างประโยชน์ต่อสังคมได้

อย่างไรก็ตามด้วยทัศนคติ และวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของพื้นที่กรุงเทพมหานครและเชียงใหม่ (Chindapol, 2016) พบว่าคนทั้งสองกลุ่มมีวัฒนธรรมการใช้พื้นที่สาธารณะต่างกัน โดยผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครนิยมใช้พื้นที่ได้ชายคาหรือใต้ร่มไม้ที่มีลมพัดผ่าน หรืออยู่ในห้างสรรพสินค้า แต่ผู้สูงอายุในเชียงใหม่นิยมอยู่ในพื้นที่ที่ได้รับแสงธรรมชาติและไม้ได้รับลมมากนัก หรือพื้นที่ภายในอาคารมากกว่า ทำให้การออกแบบเพื่อผู้สูงอายุจำเป็นต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมที่แตกต่างกันด้วย นอกจากนั้นช่วงวัยที่ต่างกันทำให้ทัศนคติ และพฤติกรรมมีความแตกต่างกันเช่นเดียวกัน ตามหลักการวิเคราะห์การตลาดสำหรับพฤติกรรมผู้บริโภคตามทัศนคติและวัฒนธรรม ได้แก่ กลุ่มคนช่วงวัยเบบี้บูมเมอร์ และช่วงวัยเจนเอชเอ็นเอกซ์ (Grimms, 2015) ซึ่งเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุคนทั้งสองกลุ่มย่อมมีความต้องการเฉพาะตัวที่ต่างกันไปด้วย มีการแบ่งลักษณะพฤติกรรมของผู้สูงอายุเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ กลุ่มติดสังคม กลุ่มติดบ้าน และกลุ่มติดเตียง (Thai Junior Encyclopedia Project, 2017) ดังนั้นเพื่อให้ทราบความแตกต่างของความคาดหวังในชีวิตหลังเกษียณของคนทั้งสองกลุ่ม จึงเกิดสมมติฐานที่ว่า ช่วงวัยและวัฒนธรรมในพื้นที่ที่ต่างกันส่งผลต่อทัศนคติและความคาดหวังในชีวิตหลังเกษียณของกลุ่มผู้สูงอายุ

ช่วงวัยเบบี้บูมเมอร์ เป็นคนที่เกิดในช่วงปี พ.ศ. 2489-2507 (หลังสงครามโลกครั้งที่ 2) คนในยุคนั้นจึงมีค่านิยมที่เร่งสร้างแรงงานขึ้นมาพัฒนาหลังสงคราม คนกลุ่มนี้จึงเป็นคนที่ใช้ชีวิตเพื่อการทำงาน มีลักษณะนิสัยอดทนจริงจัง เพราะอยู่พื้นที่ได้เห็นความลำบากของพ่อแม่ เคารพในกฎระเบียบ ให้ความสำคัญกับสายการบังคับบัญชา อำนาจหน้าที่ กระบวนการในการทำงาน ชอบการทำงานที่มั่นคงและไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง มีความอดทนสูงสูง อดทนพยายามคิดและทำอะไรด้วยตัวเอง ถูกครอบครัวสั่งสอนมาให้เป็นคนประหยัดอดออม จึงมีการใช้จ่ายอย่างรอบคอบและระมัดระวังตัว มีแนวคิดที่จะทำงานหนักเพื่อสร้างเนื้อสร้างตัว มีความทุ่มเทกับการทำงานและองค์กรมาก คนกลุ่มนี้จะไม่เปลี่ยนงานบ่อยเนื่องจากมีความจงรักภักดีกับองค์กรอย่างมาก (Grimms, 2015) มีพฤติกรรมในการรับข่าวสาร

คือ “ไม่เชื่อ=ไม่เสฟ” รับข่าวสารจากแหล่งที่ตนเองให้ความเชื่อถือ “ชอบสื่อดั้งเดิม เพิ่มเติมคือสื่อใหม่” คือยังให้ความสำคัญไว้ในสื่อดั้งเดิม แต่มีการรับข่าวสารผ่านทางสื่อใหม่มากขึ้น (Smart SME, 2016) โดยพฤติกรรมทั่วไปในการรับข่าวสารของกลุ่มเบบี้บูมเมอร์ที่มีความน่าสนใจ มีการรับข่าวสารทางโทรทัศน์บ่อยที่สุด รองลงมาคือหนังสือพิมพ์ สื่อสังคมออนไลน์หรือโซเชียลมีเดีย เว็บไซต์และแอปพลิเคชัน (Application) ข่าว และวิทยุตามลำดับ และรับชมข่าวการเมืองมากที่สุดที่ร้อยละ 65 นิยมใช้โซเชียลมีเดีย ไลน์ (Line) ร้อยละ 94.9 เฟสบุ๊ก (Facebook) ร้อยละ 89.8 และ ยูทูบ (Youtube) ร้อยละ 88.2 (Electronic Transactions Development Agency (Public Organization), 2017, p.75)

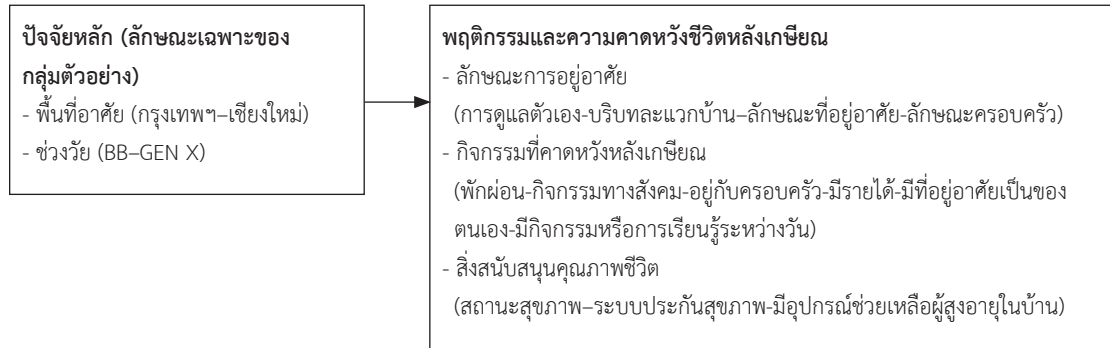
กลุ่มช่วงวัยเจเนอเรชันเอกซ์ เกิดประมาณปี พ.ศ. 2508-2523 คนกลุ่มนี้เกิดมาในช่วงสภาวะโลกสงบเรียบร้อย หลายๆ ประเทศเริ่มมีความมั่งคั่ง ดังนั้นการใช้ชีวิตของคนรุ่นนี้จึงเริ่มมีเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องบ้าง เช่น คอมพิวเตอร์ วิดีโอเกม วอล์คแมน เป็นต้น แม้ว่าคนรุ่นนี้จะเติบโตมาในยุคที่เริ่มมีเทคโนโลยีแต่ก็พบว่า พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีเน้นใช้เพื่อการทำงาน ใช้อย่างเหมาะสมพอดีกับความจำเป็น (Grimms, 2015) คนกลุ่มนี้กังวลต่อการไม่ได้รับรู้ข่าวสารที่ทันสมัย จึงรับสื่อทางออนไลน์ผ่านสำนักข่าวที่เป็นทางการและคนใกล้ชิดมากขึ้น หรืออาจกล่าวได้ว่าติดตามข่าวทางสื่อใหม่ เพื่อให้ทันกระแสสังคมแต่ไม่ได้ให้ความเชื่อถือ โดยเฉพาะข่าวทางสื่อสังคมออนไลน์หรือโซเชียลเน็ตเวิร์กที่เจเนอเรชันเอกซ์ให้ความเชื่อถือในระดับน้อย แต่ให้ความเชื่อถือในสื่อดั้งเดิมในระดับมาก เจเนอเรชันเอกซ์เป็นกลุ่มคนที่รับข่าวสารผ่านทางสื่อโทรทัศน์มากกว่าสื่ออื่น โดยร้อยละ 71 ของคนกลุ่มนี้เชื่อว่าการนำเสนอข่าวด้านการเมืองและประเด็นสำคัญของสังคมจากสื่อโทรทัศน์เป็นการนำเสนอข้อมูลในหลายด้าน นิยมใช้โซเชียลมีเดีย ได้แก่ ไลน์ ร้อยละ 97.5 เฟสบุ๊ก ร้อยละ 95.1 และ ยูทูบ ร้อยละ 94.5 (Electronic Transactions Development Agency (Public Organization), 2017, p.72)

จะเห็นได้ว่าประชากรในช่วงวัยเบบี้บูมเมอร์และช่วงวัยเจเนอเรชันเอกซ์ มีความต้องการและพฤติกรรมที่ต่างกัน งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบสมมติฐานว่า ช่วงวัยของผู้สูงอายุส่งผลต่อความคาดหวังชีวิตหลังเกษียณหรือไม่ และเพื่อทดสอบสมมติฐานว่าวัฒนธรรมที่ต่างกันของกรุงเทพฯ และเชียงใหม่ ส่งผลต่อความคาดหวังชีวิตหลังเกษียณหรือไม่ ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างเปรียบเทียบกันระหว่างชาวกรุงเทพฯ และชาวเชียงใหม่ เนื่องจากจำนวนประชากรสูงอายุในจังหวัดกรุงเทพฯ มีมากที่สุดในประเทศ ในขณะที่สัดส่วนประชากรผู้สูงอายุต่อประชากรช่วงอายุน้อยที่สุดในภาคเหนือ แต่จังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดที่มีความเจริญใกล้เคียงกับกรุงเทพฯ มากที่สุด

วิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่องนี้ เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมผสานระหว่างเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (Quantitative research and qualitative research) โดยมีวิธีการวิจัยและการดำเนินงานดังนี้ เลือกสอบถามกลุ่มประชากร ในพื้นที่กรุงเทพฯ และจังหวัดเชียงใหม่ ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม โดยเลือกสอบถามประชากรกลุ่มตัวอย่างตามกลุ่มอายุ ได้แก่ กลุ่มเบบี้บูมเมอร์ (อายุระหว่าง 54-72 ปี) และ กลุ่มช่วงวัยเจเนอเรชันเอกซ์ (อายุระหว่าง 39-53 ปี) จำนวนกลุ่มละ 100 คน ต่อช่วงวัย รวมเป็น 200 คน ทั้ง 2 ช่วงวัยในแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้งานวิจัยนี้มีข้อจำกัดด้านงบประมาณ จึงสามารถเก็บได้กลุ่มตัวอย่างรวมได้ 400 คน โดยมีเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามพฤติกรรมและความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้ มีช่วงเวลาการเก็บแบบสอบถามตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2561 ถึงเดือนมกราคม พ.ศ. 2562 จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้จากการทำแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์เชิงสถิติ และวิเคราะห์ความ

สัมพันธของปัจจัย (Spearman correlation) เพื่อทดสอบความแตกต่างของความสัมพันธระหว่างความคาดหวังชีวิตหลังเกษียณของกลุ่มคนในพื้นที่กรุงเทพมหานครและเชียงใหม่ และระหว่างสองช่วงวัยคือ กลุ่มเบบี้บูมเมอร์และกลุ่มเจนเนอเรชั่นเอกซ์

ภาพที่ 1 แผนผังการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยหลัก (ลักษณะเฉพาะของกลุ่มตัวอย่าง) กับพฤติกรรมและความคาดหวังในชีวิตหลังเกษียณ

แบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ตอน ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ เพศ สถานภาพ ลักษณะการอยู่อาศัย ระดับการศึกษา สถานการณ์ทำงาน อาชีพ รายได้ และรูปแบบที่อยู่อาศัย ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามพฤติกรรมปัจจุบัน ได้แก่ สถานที่ที่ชื่นชอบในชีวิตประจำวัน ความสนใจพิเศษ กิจกรรมที่มักจะทำในชีวิตประจำวัน และกิจกรรมที่ชอบทำเมื่ออยู่บ้าน ตอนที่ 3 เป็นการสอบถามความคาดหวังในชีวิตหลังเกษียณ ได้แก่ การวางแผนหลังเกษียณ ลักษณะการอยู่อาศัยหลังเกษียณ รูปแบบที่อยู่อาศัยหลังเกษียณหากเป็นไปได้ ตอนที่ 4 เป็นการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการหรือการให้บริการสำหรับชีวิตหลังเกษียณ ได้แก่ การเข้าร่วมโครงการดูแลผู้สูงอายุ สาเหตุการเข้าร่วม และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ต้องการเพิ่มเติมในชีวิตหลังเกษียณ

ผลการศึกษา

ข้อมูลทั่วไปและพฤติกรรมปัจจุบันของกลุ่มคนในพื้นที่ศึกษากรุงเทพฯ

กลุ่มเบบี้บูมเมอร์ในกรุงเทพฯ (เป็นหญิงร้อยละ 51 ชายร้อยละ 49) ส่วนใหญ่จะอยู่เป็นคู่สมรส มีสถานะแต่งงาน ร้อยละ 70 โสดร้อยละ 17 ลักษณะการอยู่อาศัยเป็นแบบครอบครัวเดี่ยวร้อยละ 44 และครอบครัวขยายร้อยละ 36 ในลักษณะของบ้านเดี่ยวในฐานะเจ้าของบ้านร้อยละ 63 การศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. ร้อยละ 42 โดยร้อยละ 43 ยังคงทำงานและมีรายได้ที่มั่นคง รายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 15,000-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 44 มีเพียงร้อยละ 19 เท่านั้นที่ไม่มีงานทำแล้วและอยู่ในภาวะพึ่งพิงลูกหลาน ลักษณะอาชีพก่อนเกษียณมีการกระจายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ 10-18 เรียงตามจำนวนมากไปน้อย ได้แก่ พนักงานบริษัท ข้าราชการ ค้าขาย และ ธุรกิจส่วนตัว พฤติกรรมของกลุ่มเบบี้บูมเมอร์ ในกรุงเทพฯ ส่วนใหญ่มักจะเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว (ร้อยละ 83) โดยไปตลาดสด/ซูเปอร์มาร์เก็ตมากที่สุดถึง ร้อยละ 51 ไปสวนสาธารณะเป็นอันดับที่ 2 ที่ร้อยละ 44 และไปทำงานและห้างสรรพสินค้าเท่ากันที่ร้อยละ 38 ไปวัดที่ร้อยละ 32 และไปฟิตเนสหรือลานกีฬาร้อยละ 27 กลุ่มเบบี้บูมเมอร์ ในกรุงเทพฯ มีความ

สนใจพิเศษในด้านสุขภาพถึงร้อยละ 62 รองลงมาเป็นด้านศาสนาร้อยละ 46 และอาหารร้อยละ 44 นอกจากนั้นยังมีความสนใจด้านต้นไม้และสมุนไพรที่ร้อยละ 36 และ 30 ตามลำดับ กิจกรรมที่มีจะทำที่บ้าน ส่วนใหญ่ร้อยละ 91 ชอบดูโทรทัศน์ รองลงมาคือ ทำอาหารและอ่านหนังสือที่ ร้อยละ 56 และ 30 ตามลำดับ ข้อสังเกต คือ มีความสนใจด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์ เกมส์ ภาพยนตร์ ศิลปะ ดนตรี และเสื้อผ้า น้อยมาก รวมกันไม่ถึงร้อยละ 5

กลุ่มเจนเนอเรชันเอกซ์ ในกรุงเทพฯ (เป็นหญิงร้อยละ 64 ชายร้อยละ 36) อยู่เป็นคู่สมรส มีสถานะแต่งงานร้อยละ 59 สถานะโสดร้อยละ 39 มากกว่ากลุ่มเบบี้บูมเมอร์ถึงกว่า 2 เท่า ลักษณะการอยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นแบบครอบครัวเดี่ยวสูงถึงร้อยละ 83 และครอบครัวขยายเพียงร้อยละ 13 ในลักษณะของบ้านเดี่ยวร้อยละ 42 และอพาร์ทเมนต์ร้อยละ 37 ครึ่งหนึ่งมีฐานะเป็นผู้เช่าที่ร้อยละ 54 เป็นเจ้าของบ้านเพียงร้อยละ 23 เท่ากับสถานะผู้อาศัยซึ่งต่างจากกลุ่มเบบี้บูมเมอร์ ที่ส่วนใหญ่เป็นเจ้าของบ้านเดี่ยว การศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี ที่ร้อยละ 79 โดยเกือบทั้งหมดร้อยละ 96 ยังคงทำงานและมีรายได้ที่มั่นคง รายได้ต่อเดือนใกล้เคียงกับกลุ่มเบบี้บูมเมอร์ อยู่ในช่วงไม่เกิน 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 88 (รายได้ไม่เกิน 15,000 คิดเป็นร้อยละ 62) ลักษณะอาชีพก่อนเกษียณส่วนใหญ่ร้อยละ 45 มีอาชีพรับจ้าง รองลงมา คือ พนักงานบริษัทและทำธุรกิจส่วนตัวที่ร้อยละ 19 และ 17 ตามลำดับ พฤติกรรมของกลุ่มเจนเนอเรชันเอกซ์ ในกรุงเทพฯ ส่วนใหญ่มักจะเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัวและใช้ขนส่งสาธารณะที่ร้อยละ 63 และ 61 ตามลำดับ โดยไปห้างสรรพสินค้ามากที่สุดที่ร้อยละ 86 ไปตลาดสด/ซูเปอร์มาร์เก็ตร้อยละ 70 และไปวัดที่ร้อยละ 62 เป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มเจนเนอเรชันเอกซ์ มีความสนใจเดินทางไปห้างสรรพสินค้าและวัด มากกว่ากลุ่มเบบี้บูมเมอร์ ถึงกว่า 2 เท่า ในขณะที่มีความสนใจเดินทางไปสวนสาธารณะ ไปที่ทำงานและฟิตเนสหรือลานกีฬา น้อยกว่ากลุ่มเบบี้บูมเมอร์ถึงเกือบ 3 เท่า

กลุ่มเจนเนอเรชันเอกซ์ ในกรุงเทพฯ มีความสนใจพิเศษในด้านสมุนไพร และศาสนา ถึงร้อยละ 57 และ 54 ตามลำดับ ในขณะที่สนใจด้านอาหาร เกมส์และสุขภาพรองลงมา ที่ร้อยละ 33, 23 และ 21 ตามลำดับ ข้อสังเกต คือ กลุ่ม เจเนอเรชันเอกซ์ มีความสนใจ ด้านสุขภาพ หนังสือ ท่องเที่ยวและต้นไม้ น้อยกว่ากลุ่มเบบี้บูมเมอร์ถึงกว่า 3 เท่าตัว และมีความสนใจด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์ เกมส์ ภาพยนตร์ ศิลปะ ดนตรี และเสื้อผ้า รวมกันถึงร้อยละ 75 สูงกว่ากลุ่ม Baby Boomer ที่ให้ความสนใจด้านเหล่านี้้น้อยมาก กิจกรรมที่ชอบทำเมื่ออยู่บ้าน กลุ่ม เจเนอเรชันเอกซ์ ส่วนใหญ่ร้อยละ 86 ชอบดูโทรทัศน์ รองลงมาคือ เล่นอินเทอร์เน็ต ทำอาหาร ใช้อุปกรณ์สื่อสาร (มือถือ/แท็บเล็ต/คอมพิวเตอร์) และแชทกับเพื่อน ที่ร้อยละ 76, 71, 43 และ 32 ตามลำดับ

ข้อมูลทั่วไปและพฤติกรรมปัจจุบันของกลุ่มคนในพื้นที่ศึกษาเชียงใหม่

กลุ่มเบบี้บูมเมอร์ในเชียงใหม่ (เป็นหญิงร้อยละ 70 ชายร้อยละ 30) ส่วนใหญ่จะอยู่เป็นคู่สมรส มีสถานะแต่งงานร้อยละ 57 หมายร้อยละ 32 ลักษณะการอยู่อาศัยเป็นแบบครอบครัวเดี่ยวร้อยละ 60 และครอบครัวขยายร้อยละ 19 ในลักษณะของบ้านเดี่ยวในฐานะเจ้าของบ้านร้อยละ 80 การศึกษาระดับประถมศึกษาร้อยละ 54 โดยร้อยละ 49 ไม่มีงานทำ ทั้งในลักษณะยังดูแลตัวเองได้และแบบที่พึ่งพาลูกหลาน มีผู้ที่ยังคงทำงานหรือทำการเกษตร เท่ากันที่ร้อยละ 17 ส่วนใหญ่ร้อยละ 51 เป็นผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ รองลงมาไม่มีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน 15,000 บาท คิดเป็น ร้อยละ 22 ลักษณะอาชีพก่อนเกษียณส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างร้อยละ 44

พฤติกรรมของกลุ่มเบบี้บูมเมอร์ในเชียงใหม่ ส่วนใหญ่มักจะเดินทางด้วยรถจักรยานยนต์ร้อยละ 45 และรถยนต์ส่วนตัวร้อยละ 42 โดยชอบไปวัดมากที่สุดที่ร้อยละ 64 รองลงมาคือไปตลาดสด/ซูเปอร์มาร์เก็ต และไปที่ทำงาน ร้อยละ 38 และ 26 ตามลำดับ การไปสถานที่พักผ่อนหย่อนใจมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน ดังนี้ไปห้างและลานกีฬา เท่ากัน

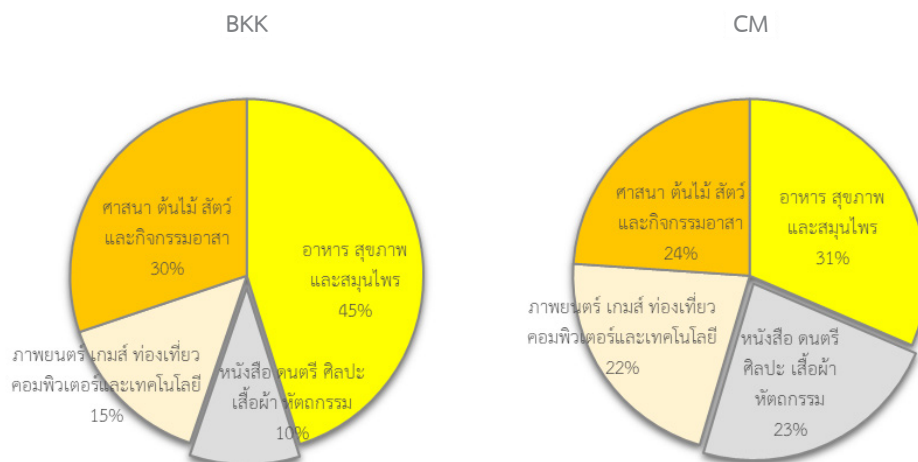

ที่ร้อยละ 17 ไปร่วมกลุ่มกิจกรรมของชุมชนร้อยละ 16 ไปสวนสาธารณะและร้านกาแฟที่ร้อยละ 14 และ 13 ตามลำดับ กลุ่มเบบี้บูมเมอร์ในเชียงใหม่ มีความสนใจพิเศษในด้านอาหาร ศาสนา และสุขภาพ ที่ร้อยละ 43, 39 และ 36 ตามลำดับ รองลงมาเป็นความสนใจเกี่ยวกับต้นไม้และการท่องเที่ยวร้อยละ 26 และ 22 ตามลำดับ ข้อสังเกต คือ มีความสนใจด้านความทันสมัยและเทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์ เกมส์ ศิลปะ และดนตรี น้อยมาก รวมกันได้ร้อยละ 18

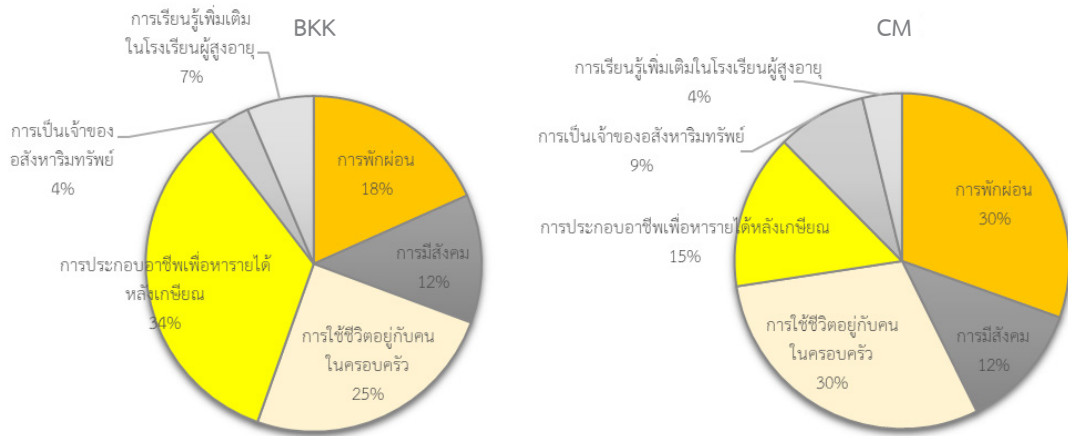
กลุ่มเจนเนอเรชั่นเอกซีในเชียงใหม่ (เป็นหญิงร้อยละ 67 ชายร้อยละ 33) กว่าครึ่งหนึ่งของผู้ทำแบบสอบถาม อยู่ในสถานะสมรส (ร้อยละ 64) และ 1 ใน 3 ของผู้ตอบแบบสอบถาม (ร้อยละ 30) อยู่ในสถานะโสด ลักษณะการอยู่อาศัยเกือบทั้งหมดเป็นแบบครอบครัวเดี่ยวสูงถึงร้อยละ 83 และครอบครัวขยายเพียงร้อยละ 13 ในลักษณะของบ้านเดี่ยวร้อยละ 42 และอพาร์ทเมนต์ร้อยละ 37 ครึ่งหนึ่งมีฐานะเป็นผู้เช่าที่ร้อยละ 54 เป็นเจ้าของบ้านเพียงร้อยละ 23 เท่ากับสถานะผู้อาศัย ซึ่งต่างจากกลุ่มเบบี้บูมเมอร์ ที่ส่วนใหญ่เป็นเจ้าของบ้านเดี่ยว ครึ่งหนึ่งจบการศึกษาในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 51) ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 30) และอาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 27) กลุ่มเจนเนอเรชั่นเอกซีในเชียงใหม่ มีฐานะทางรายได้ค่อนข้างดี ทั้งหมดมีรายได้เฉลี่ย ตั้งแต่ 15,000 บาทขึ้นไป และมีกลุ่มที่มีรายได้สูงกว่า 25,001 บาท ถึงร้อยละ 30 และไม่มีผู้ได้เบี่ยงชีพนครา

เปรียบเทียบพฤติกรรมและความต้องการชีวิตหลังเกษียณของกลุ่มคนในกรุงเทพฯ และเชียงใหม่

จากการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามความต้องการของผู้สูงอายุในวัยหลังเกษียณ พื้นที่กรุงเทพฯ พบว่า มีความสนใจในด้านการดูแลสุขภาพ ในรูปแบบของการทำอาหารเพื่อสุขภาพและสมุนไพร ถึงร้อยละ 45 สนใจด้านศาสนา ต้นไม้ สัตว์และกิจกรรมอาสาร้อยละ 30 ในขณะที่ส่วนน้อยสนใจด้านภาพยนตร์ เกมส์ คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีร้อยละ 15 และด้านหนังสือ ศิลปะ หัตถกรรมร้อยละ 10 โดยในกลุ่มนี้ยังสนใจที่จะเข้าร่วม โครงการที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ โดยอยากมีผู้ให้คำแนะนำด้านสุขภาพกายและใจสำหรับผู้สูงอายุ รูปแบบความต้องการของการใช้ชีวิตหลังเกษียณนั้นจะต้องการทำอาชีพที่มีรายได้เสริมเพื่อเลี้ยงดูตัวเองร้อยละ 34 ต้องการอยู่กับครอบครัวร้อยละ 25 และต้องการพักผ่อนร้อยละ 18 และสิ่งที่ต้องการเพิ่มเติม คือ ความต้องการประกันสุขภาพที่คุ้มครองค่าใช้จ่ายร้อยละ 37 และอุปกรณ์ช่วยเหลือผู้สูงอายุในบ้านร้อยละ 33

ภาพที่ 2 แผนภูมิความสนใจของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งตามพื้นที่อยู่อาศัยกรุงเทพฯ (ชาย) และ เชียงใหม่ (ขวา)

ภาพที่ 3 แผนภูมิความคาดหวังชีวิตหลังเกษียณของกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามพื้นที่อยู่อาศัยกรุงเทพฯ (BKK, 40+) และ เชียงใหม่ (CM, 40+)

ในขณะที่การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามความต้องการของผู้สูงอายุในวัยหลังเกษียณ พื้นที่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า พฤติกรรมและการใช้ชีวิตคู่ นั้น จะอยู่เป็นคู่สมรส แบบครอบครัวเดี่ยวและอาศัยอยู่ในบ้านเดี่ยว ในการเดินทาง นิยมใช้รถยนต์และรถจักรยานยนต์ส่วนตัว สถานที่ที่คนกลุ่มนี้นิยมไปส่วนใหญ่ คือ ตลาด/ซูเปอร์มาร์เก็ต วัด ห้างสรรพสินค้า ร้านกาแฟ เรื่องที่สนใจเป็นพิเศษคือ ด้านอาหาร สุขภาพและสมุนไพร สัตว์เลี้ยงสูงสุด คือ ร้อยละ 31 รองลงมา คือ กลุ่มศาสนาและธรรมชาติ กลุ่มหนังสือและเหตุการณ์ และกลุ่มเทคโนโลยี ที่ร้อยละ 24, 23 และ 22 ตามลำดับ กิจกรรมที่ส่วนใหญ่ทำที่บ้านคือการพักผ่อนดูโทรทัศน์ ความสนใจในการเข้าร่วมโครงการที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ สนใจเข้าร่วมเพราะอยากมีกิจกรรมในช่วงกลางวันและอยากให้มีผู้แนะนำด้านสุขภาพ รูปแบบความต้องการของการใช้ชีวิตหลังเกษียณนั้นพบว่า ชาวเชียงใหม่วางแผนที่จะอยู่กับคนในครอบครัวมากที่สุดเท่ากับการพักผ่อนหลังเกษียณ เท่ากันที่ร้อยละ 30 ในขณะที่มีส่วนน้อยต้องการหารายได้หลังเกษียณที่ร้อยละ 15 สิ่งที่ต้องการเพิ่มเติมหลังเกษียณ คือ อุปกรณ์ทำงานอดิเรกร้อยละ 25 และอุปกรณ์ช่วยเหลือสำหรับผู้สูงอายุในบ้านร้อยละ 22

สามารถสรุปความต้องการของทั้งสองพื้นที่ศึกษาได้ว่า เรื่องที่ผู้สูงอายุกรุงเทพฯ ให้ความสำคัญและสนใจมากที่สุดคือ ด้านสุขภาพโดยให้ความสำคัญด้านอาหาร สุขภาพ ศาสนาและธรรมชาติ รวมสูงถึงร้อยละ 75 สูงกว่า ความสนใจในด้านเดียวกันของชาวเชียงใหม่ถึงร้อยละ 20 ส่วนในเรื่องรูปแบบการวางแผนการใช้ชีวิตหลังเกษียณนั้น พบว่า กลุ่มผู้สูงอายุใน กรุงเทพฯ จะให้ความสำคัญกับเรื่องรายได้เสริมเพื่อเลี้ยงดูตัวเองหลังเกษียณมากกว่าชาว เชียงใหม่ถึง 2 เท่า สอดคล้องกันกับความคาดหวังของชาวกรุงเทพฯ ที่จะต้องการพักผ่อนหลังเกษียณต่ำกว่าชาว เชียงใหม่เกือบ 2 เท่า และชาวกรุงเทพฯ ต้องการการประกันสุขภาพที่คุ้มครองค่าใช้จ่ายให้ได้มากที่สุด ในขณะที่ กลุ่มผู้สูงอายุในเชียงใหม่ จะให้ความสำคัญกับการใช้ชีวิตช่วงหลังเกษียณเพื่อพักผ่อนและอยู่กับลูกหลานมากกว่าชาว กรุงเทพฯ

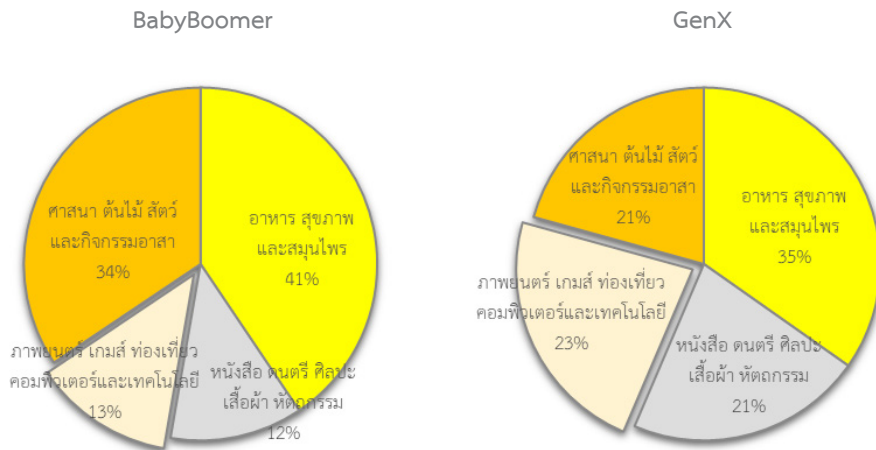

เปรียบเทียบพฤติกรรมและความต้องการของช่วงวัยที่ต่างกัน ระหว่างกลุ่มเบบี้บูมเมอร์ (อายุระหว่าง 54-72 ปี) กับ กลุ่มเจนเนอเรชั่นเอกซ์ (อายุระหว่าง 39-53 ปี)

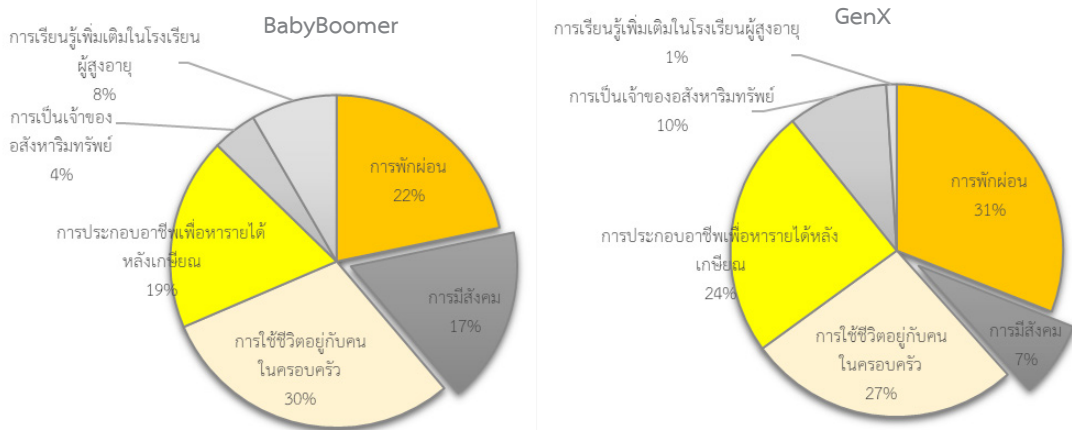
กลุ่มอายุช่วงเบบี้บูมเมอร์นั้นเป็นช่วงที่ฐานะทางการเงินค่อนข้างมั่นคง มีที่อยู่อาศัยและยานพาหนะที่เป็นของตนเอง ไม่ต้องรบกวนคนอื่น ๆ ในครอบครัว สุขภาพ ในรูปแบบของการทำอาหารเพื่อสุขภาพและสมุนไพร ถึงร้อยละ 41 สนใจด้านศาสนา ต้นไม้ สัตว์และกิจกรรมอาสาสมัคร 34 ในขณะที่ส่วนน้อยสนใจด้านภาพยนตร์ เกมส์ คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีร้อยละ 13 และด้านหนังสือ ศิลปะ หัตถกรรมร้อยละ 12 รูปแบบความต้องการของการใช้ชีวิตหลังเกษียณนั้น จะต้องการอยู่กับครอบครัวร้อยละ 30 และต้องการพักผ่อนร้อยละ 22 และสิ่งที่ต้องการเพิ่มเติม คือ ความต้องการประกันสุขภาพที่คุ้มครองค่าใช้จ่ายหลังเกษียณร้อยละ 28 และต้องการอุปกรณ์ช่วยเหลือผู้สูงอายุในบ้านร้อยละ 27

ในขณะที่กลุ่มอายุช่วงเจนเนอเรชั่นเอกซ์นั้น ในขณะนี้ยังเป็นช่วงที่ยังอยู่ในวัยทำงานยังสามารถสร้างฐานะทางการเงินที่มั่นคงต่อไปได้ โดยพฤติกรรมในการสร้างสมดุลระหว่างชีวิตทำงานและชีวิตส่วนตัวมากขึ้น (Work-life balance) บางส่วนเริ่มมีการวางแผนชีวิตหลังเกษียณ ทำให้มีความคาดหวังว่าเมื่อเกษียณจะสามารถพักผ่อนและใช้เวลาอยู่กับลูกหลานมากกว่าทำงานหารายได้เพื่อดำรงชีวิต คือ การพักผ่อนและทำกิจกรรมที่ผ่อนคลายที่ไม่หนักจนเกินไป แต่ยังคงต้องการกิจกรรมที่สามารถมีส่วนร่วมไปกับเพื่อน ๆ ในช่วงอายุเดียวกัน สนใจเกี่ยวกับด้านสังคมและยังพบว่าคนกลุ่มนี้ยังสนใจเกี่ยวกับด้านการท่องเที่ยวร้อยละ 23 สูงกว่ากลุ่มเบบี้บูมเมอร์อีกด้วย นอกจากนี้สิ่งที่คนในกลุ่มนี้ยังให้ความสนใจ เกี่ยวกับการเตรียมการเพื่อเข้าสู่ช่วงวัยหลังเกษียณ โดยสนใจที่จะเข้าร่วมโครงการที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ และอยากให้มีผู้ให้คำแนะนำด้านสุขภาพกายและใจสำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งในกลุ่มนี้ค่อนข้างจะมีแนวโน้มว่า จะเป็นผู้สูงอายุที่ใช้ชีวิตแบบตัวคนเดียวเพิ่มขึ้น และสิ่งที่สนใจส่วนใหญ่คือ การดูแลสุขภาพของตนเอง ทั้งด้านอาหารและจิตใจ และการดูแลตนเองด้านรายได้ เมื่อเข้าสู่วัยหลังเกษียณ รูปแบบความต้องการของการใช้ชีวิตหลังเกษียณนั้นจะต้องการพักผ่อนร้อยละ 31 ต้องการอยู่กับครอบครัวร้อยละ 27 และต้องการทำอาชีพที่มีรายได้เสริมเพื่อเลี้ยงดูตัวเองร้อยละ 24 และสิ่งที่ต้องการเพิ่มเติม คือ ความต้องการอุปกรณ์ช่วยเหลือผู้สูงอายุในบ้านร้อยละ 29 และประกันสุขภาพที่คุ้มครองค่าใช้จ่ายร้อยละ 27

สามารถสรุปได้ว่า กลุ่มช่วงอายุเบบี้บูมเมอร์นั้น สนใจการการพักผ่อนและทำกิจกรรมที่ผ่อนคลายเน้นการได้อยู่กับครอบครัวลูกหลานร้อยละ 75 ในขณะที่ กลุ่มเจนเนอเรชั่นเอกซ์ นอกจากจะต้องการการพักผ่อนเช่นเดียวกับกลุ่ม เบบี้บูมเมอร์ แต่ต่ำกว่าร้อยละ 56 กลุ่มเบบี้บูมเมอร์ ยังสนใจทำกิจกรรมที่สามารถมีส่วนร่วมไปกับเพื่อน ๆ ในวัยเดียวกัน สนใจกิจกรรมทางสังคมมากกว่ากลุ่มเจนเนอเรชั่นเอกซ์ ถึงเกือบ 3 เท่า ทั้งๆ ที่กลุ่มเจนเนอเรชั่นเอกซ์ มีความสนใจด้านเทคโนโลยีมากกว่ากลุ่มเบบี้บูมเมอร์ ถึงเกือบ 2 เท่า ซึ่งเมื่อมีการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า กลุ่มเจนเนอเรชั่นเอกซ์ ใช้การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมผ่านเทคโนโลยีมากกว่าการเข้าสังคมแบบเผชิญหน้า นอกจากนั้นในกลุ่มนี้ ยังพบว่า มีแนวโน้มที่จะก้าวสู่วัยผู้สูงอายุที่มีสถานะโสดเพิ่มมากขึ้น

ภาพที่ 4 แผนภูมิความสนใจของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งตามช่วงวัยเบบี้บูมเมอร์ (ซ้าย) และ เจเนอเรชันเอกซ์ (ขวา)

ภาพที่ 5 แผนภูมิความคาดหวังชีวิตหลังเกษียณของกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามช่วงเบบี้บูมเมอร์ (ซ้าย) และ เจเนอเรชันเอกซ์ (ขวา)

การอภิปรายผล

จากการศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของกลุ่มช่วงอายุระหว่าง กลุ่มเบบี้บูมเมอร์ และ เจเนอเรชันเอกซ์ ของกรุงเทพฯ และเชียงใหม่ พบว่า สามารถพิสูจน์สมมติฐานได้ ดังนี้

1) วัฒนธรรมของพื้นที่ที่ศึกษาส่งผลต่อความคาดหวังในชีวิตหลังเกษียณอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ โดยพบว่าคนทั้งสองช่วงวัยในพื้นที่กรุงเทพฯ มีความคาดหวังการมีรายได้หรือมีงานทำหลังจากเกษียณ และมีความต้องการการประกันสุขภาพที่ครอบคลุมค่ารักษาพยาบาล สอดคล้องกับการศึกษาที่กล่าวว่า ความต้องการของผู้สูงอายุในกรุงเทพฯ ต้องการมีรายได้ประจํานอกเหนือจากการช่วยเหลือของรัฐ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล (Charnchang, 2011) ในขณะที่ในพื้นที่เชียงใหม่ คนทั้งสองช่วงวัยมีความคาดหวังว่าจะได้พักผ่อน และอยู่กับคนในครอบครัวหลังเกษียณ โดยพบว่าความคาดหวังชีวิตหลังเกษียณของกลุ่มคนทั้งสองช่วงวัยในเชียงใหม่ มีความสัมพันธ์

กันและมีแนวโน้มไปในแนวทางเดียวกัน โดยถึงแม้ว่าจะยังไม่มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ต่ำกว่า 0.05 แต่มีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง 0.771 (Significant value = 0.07, Correlation co-efficient = 0.771) (ตารางที่ 1) คล้ายคลึงกับกลุ่มคนในกรุงเทพฯ ที่พบความคาดหวังความสัมพันธ์กันแบบไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่มีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ในระดับปานกลางเท่านั้น (Sig = 0.173, Corr Co-eff. = 0.638) จึงอาจกล่าวได้ว่าสังคมในกรุงเทพฯ ที่มีความหลากหลายสูงกว่าสังคมเมืองเชียงใหม่ ทำให้มีผลต่อทัศนคติต่อชีวิตหลังเกษียณของตนเองที่ต่างกันออกไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ระบุว่า ประชากรกลุ่มเบบี้บูมเมอร์ และกลุ่มเจนเอเรชั่นเอกซ์ เป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับงานค่อนข้างมาก มีความยึดมั่นผูกพันในงานและองค์กรที่เคยทำ ซึ่งคนสองช่วงวัยนี้ก็จะให้คุณค่ากับชีวิตการทำงานมาก จึงมองว่า เมื่อเข้าสู่ช่วงวัยเกษียณความรู้สึกมีความสุขในงานที่ทำงานจะเป็นปัจจัยสำคัญที่สัมพันธ์กับความสุขและความรู้สึกมีคุณค่าในชีวิตตนเอง (Asisontisakul & Ruangrueng, 2005) ดังนั้นถึงแม้ว่าจะไม่สามารถพิสูจน์สมมติฐานได้ว่าวัฒนธรรมที่ต่างกันของกรุงเทพฯ และเชียงใหม่ส่งผลต่อความคาดหวังชีวิตหลังเกษียณอย่างชัดเจน แต่สามารถระบุแยกความคาดหวังในชีวิตหลังเกษียณของชาวกรุงเทพฯ และเชียงใหม่ที่มีวัฒนธรรมที่ต่างกันได้ เนื่องจากมีค่าความสัมพันธ์เชิงสถิติของคนทั้ง 2 ช่วงวัยในพื้นที่เดียวกันมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง

2) ความคาดหวังในการทำกิจกรรมหลังเกษียณของทั้งสองช่วงวัยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ โดยพบว่าความคาดหวังชีวิตหลังเกษียณของกลุ่มคนเจนเอเรชั่นเอกซ์ ทั้งที่อยู่ในกรุงเทพฯ และเชียงใหม่มีความสัมพันธ์กันและมีแนวโน้มไปในแนวทางเดียวกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง 0.771 (Significant value = 0.07, Correlation co-efficient 0.771) แตกต่างจากกลุ่มคนช่วงวัยเบบี้บูมเมอร์อย่างชัดเจน โดยมีค่าระดับความสัมพันธ์ทางสถิติต่ำกว่า 0.435 คือมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ต่ำกว่า 0.05 (ตารางที่ 1) ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ว่ากลุ่มช่วงวัยเบบี้บูมเมอร์ ส่วนใหญ่เข้าสู่วัยสูงอายุแล้ว ตามผลการศึกษาเรื่องพฤติกรรมผู้สูงอายุ (หัวข้อ 4.3 ในแบบสอบถามที่ถามว่า...) ชอบทำกิจกรรมประจำวันแบบติดบ้าน ได้แก่ ดูโทรทัศน์และทำอาหาร ในขณะที่กลุ่ม เจนเอเรชั่นเอกซ์ ยังคงชอบทำกิจกรรมทางสังคม เช่น การเล่นอินเทอร์เน็ตและการใช้โซเชียลเน็ตเวิร์ก จนกระทั่งถึงการพบปะแบบตัวต่อตัว สอดคล้องกับบทความของ Sinnithaworn (2010) ที่ระบุว่ากลุ่มเจนเอเรชั่นเอกซ์ ชอบเทคโนโลยี ความสะดวกสบายและรักความสนุกสนาน และคนในกลุ่มเจนเอเรชั่นเอกซ์ มักจะมีรายได้ต่ำกว่ากลุ่ม เบบี้บูมเมอร์ ดังนั้นกลุ่มคนรุ่นนี้บางคนจึงใช้วิธีประหยัดเงินเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับตนเอง ด้วยการอาศัยอยู่กับพ่อแม่ ซึ่งเป็นกลุ่มคนวัยเบบี้บูมเมอร์ และความสัมพันธ์กับพ่อแม่ที่แน่นแฟ้นคนในกลุ่มเจนเอเรชั่นเอกซ์ จะมีความสนิทสนมใกล้ชิดกับพ่อแม่ของตนเองอย่างมาก เนื่องจากเกิดและเติบโตในยุคของการลดจำนวนบุตรในครัวเรือนเหลือ 1-2 คนเท่านั้น อีกทั้งมีระยะเวลาที่อาศัยอยู่กับพ่อแม่ยาวนานขึ้น บางครั้งความรู้สึกและพฤติกรรมที่คนเจนเอเรชั่นเอกซ์ แสดงออกต่อพ่อแม่จึงเสมือนหนึ่งเป็นเพื่อนที่สามารถพูดคุยและปรึกษาหารือได้ในทุกเรื่อง (Sinnithaworn, 2010) ซึ่งเป็นผลทำให้ของคนทั้งสองกลุ่มนี้มีความต้องการที่ค่อนข้างเหมือนกัน จึงสามารถพิสูจน์สมมติฐานได้ว่าช่วงวัยของผู้สูงอายุกลุ่มเบบี้บูมเมอร์ กับกลุ่มเจนเอเรชั่นเอกซ์ ส่งผลต่อความคาดหวังชีวิตหลังเกษียณอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ

3) ผลการทดสอบระดับความสัมพันธ์ทางสถิติ ทำให้สามารถระบุได้ว่า วัฒนธรรมของที่อยู่อาศัยที่ต่างกันมีความสัมพันธ์กับความคาดหวังในชีวิตหลังเกษียณมากกว่าช่วงวัยที่ต่างกัน เนื่องจากวัฒนธรรมของที่อยู่อาศัยที่ต่างกันระหว่างกรุงเทพฯ-เชียงใหม่ มีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง (Corr co-eff 0.638 และ 0.771 ตามลำดับ) สูงกว่าช่วงวัยที่ต่างกันระหว่างกลุ่มเบบี้บูมเมอร์ และ เจนเอเรชั่นเอกซ์ (Corr co-eff 0.435 และ 0.771 ตามลำดับ) จากการศึกษาทัศนคติในการทำงานหลังเกษียณของผู้สูงอายุในกรุงเทพฯ (Panyindee, 2018)

พบปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความพร้อมในการทำงานหลังเกษียณ ได้แก่ พฤติกรรมการดูแลตนเอง การเห็นคุณค่าแห่งตน และศักยภาพในการทำงาน ตามลำดับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อม ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม พฤติกรรมการดูแลตนเอง และศักยภาพในการทำงาน ตามลำดับ โดยผู้วิจัยดังกล่าวยังมีข้อเสนอแนะว่า ทักษะคติในช่วงวัยทำงาน และวัฒนธรรมในที่ทำงานส่งผลต่อรูปแบบชีวิตหลังเกษียณได้

4) ผลการทดสอบระดับความสัมพันธ์ทางสถิติ ทำให้สามารถระบุได้ว่า ความคาดหวังในวิถีชีวิตหลังเกษียณของกลุ่มช่วงวัยเจเนอเรชันเอกซ์ ความแตกต่างจาก กลุ่มเบบี้บูมเมอร์ อย่างชัดเจน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง (Corr co-eff 0.771) ในขณะที่ไม่พบความสัมพันธ์ในลักษณะเดียวกันในกลุ่มเบบี้บูมเมอร์ ผลค่าสถิติดังกล่าวมีความคล้ายคลึงกันทั้งสำหรับคนกรุงเทพฯ และคนเชียงใหม่ สอดคล้องกับงานวิจัยที่ระบุว่า หากกลุ่ม Gen X ปลดเกษียณจะกลายเป็นกลุ่มที่มีอำนาจการซื้อสูงมาก เมื่อเทียบกับกลุ่ม เบบี้บูมเมอร์ (Bergh and Behrer, 2013, p. 8)

ตารางที่ 1 ค่านัยยะสำคัญทางสถิติเชิงความสัมพันธ์ (Spearman Correlation Significant value)

Spearman Correlation	Sig. (2-tail)	Correlation-Coefficient
วิเคราะห์ตามปัจจัยด้านวัฒนธรรมของที่ตั้ง BKK-CM		
BKK BabyB – BKK GenX	0.173	0.638
CM BabyB – CM GenX	0.072**	0.771*
วิเคราะห์ตามปัจจัยด้านช่วงวัย BabyB – GenX		
BabyB BKK – BabyB CM	0.389	0.435
GenX BKK – GenX CM	0.072**	0.771*

หมายเหตุ: *0.5-0.8 มีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง; **0.07 มีค่าระดับสูงกว่าระดับนัยยะสำคัญทางสถิติเล็กน้อย

ข้อสังเกตสำคัญทางสถาปัตยกรรม ได้แก่ การวางแผนชีวิตหลังเกษียณของคนทั้ง 4 กลุ่ม ที่พบว่าทั้งหมดต้องการอยู่บ้านเดิมหลังเกษียณ (Aged-in-place) ต้องการได้อยู่กับคนในครอบครัวหลังเกษียณ และทั้งหมดต้องการอยู่บ้านเดี่ยวหากเป็นไปได้ ในกรณีนี้มีผู้ทำการศึกษาวิจัยไว้สอดคล้องกัน 2 ประเด็น ได้แก่ กรณีการอยู่บ้านเดิมหลังเกษียณสอดคล้องกับ Ngamyam & Phowphu (2012); Jarutach (2017) ที่ระบุว่า ผู้สูงอายุชาวไทยที่นิยมอาศัยอยู่ในที่อยู่อาศัยเดิมถึงร้อยละ 72-80 ทั้งนี้แนวคิดนี้ในปัจจุบันมีความแพร่หลายอย่างมาก แม้ในประเทศพัฒนาแล้วที่มีวัฒนธรรมการแยกครอบครัวเดี่ยว ยังมีอัตราการพัฒนาระบบสนับสนุนการอยู่อาศัยอยู่บ้านเดิมหลังเกษียณของผู้สูงอายุมากขึ้น แม้ว่าผู้สูงอายุนั้นจะอยู่คนเดียวก็ตาม เนื่องจากส่วนใหญ่การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมหลังเกษียณของผู้สูงอายุ มักจะสร้างความเครียดเพิ่มขึ้นมากกว่าเดิมที่ต้องรับรู้การเปลี่ยนแปลงทั้งสภาวะร่างกายและสังคมอยู่แล้ว (Commonwealth Department of Health and Ageing, 2002)

ประเด็นที่สอง คือ ความต้องการเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยหลังเกษียณในลักษณะบ้านเดี่ยวหากเป็นไปได้ ในกรณีนี้พบว่า 1 ใน 4 ของ ข้าราชการทั่วไปและข้าราชการประเภทวิชาการ เริ่มผ่อนบ้านของตัวเองหลังเกษียณหรือเมื่อได้รับเงินบำเหน็จ เพราะยังไม่มีบ้านเป็นของตัวเอง (National Statistical Office Thailand, 2012) ในขณะที่ข้าราชการประเภทอำนวยการจะเป็นเจ้าของ บ้านและที่ดิน หรือ อย่างใดอย่างหนึ่งแล้วในขณะทำงานร้อยละ 64.90 และข้าราชการประเภทบริหารมีอยู่แล้วถึงร้อยละ 84.90 และที่ยังผ่อนชำระอยู่มีเพียงแค่ร้อยละ 12.10 เท่านั้น ประเด็นนี้ทำให้เกิดแนวคิดการซื้อบ้านหลังเกษียณ (ทั้งหลังแรกและหลังที่สอง) ในกลุ่มผู้ที่เตรียมพร้อมวางแผนชีวิตหลังเกษียณ

โดยกลุ่มดังกล่าวมักเป็นกลุ่มข้าราชการที่ได้รับสวัสดิการจากรัฐ แม้จะมีบ้านแล้วก็อยากมีบ้านพักหลังเกษียณ เป็นหลังที่สอง มักจะซื้อบ้านเดี่ยวที่ตั้งในชานเมืองกรุงเทพฯ เมืองใหญ่ในต่างจังหวัด หรือ ตัวเมืองในต่างจังหวัด เพราะบ้านถือเป็นทรัพย์สินที่มั่นคง หากเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินบ้านสามารถช่วยได้ โดยการจำนองหรือการขายไปซื้อบ้าน ที่เล็กกว่า (Yathip, 2017) เป็นการสร้างหลักประกันว่าจะมีที่อยู่อาศัยของตนเองโดยไม่ต้องพึ่งพาลูกหลาน (Nitniran, 2018) นอกจากนี้ประเด็นการได้รับเงินก้อนหลังเกษียณในลักษณะเงินบำนาญของกลุ่มเบบี้บูมเมอร์ และกลุ่ม เจเนอเรชั่นเอกซ์ ยังเป็นกรณีที่น่าสนใจทางด้านการตลาดอีกด้วย เนื่องจากกลุ่มคนเหล่านี้มีกำลังซื้อสูงในตลาด อสังหาริมทรัพย์ จึงเกิดแนวความคิดการตลาดอสังหาริมทรัพย์เพื่อคนกลุ่มนี้มากมาย เช่น สินเชื่อเพื่อผู้สูงอายุโดยมีที่อยู่ อาศัยเป็นหลักประกัน (Reverse mortgage) หรือ การขายบ้านให้ธนาคารล่วงหน้าแล้วรับเงินเป็นบำนาญหรือบำนาญ จากธนาคาร โดยเมื่อเจ้าของบ้านเสียชีวิต หรือหมดระยะสัญญา กรรมสิทธิ์บ้านจะเป็นของธนาคารหรือธนาคาร จะขายต่อให้กับทายาทก็ได้ (Elderly Loans, 2018) นอกจากนั้นยังมีแนวความคิดการสร้างโครงการหมู่บ้านสุขภาพสำหรับ สังคมผู้สูงอายุ เพื่อตอบรับกระแสการดูแลสุขภาพทางแพทย์ ความปลอดภัย และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ เช่น โครงการณศา ชิวาณ ที่เขาใหญ่และ พัทยา, จีรัง เรสซิเดนซ์ จังหวัดเชียงใหม่, วิลล่า มีสุข เรสซิเดนซ์เชส จังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น (Prachachat Thurakit, 2014)

การวิพากษ์และสรุป

สถานภาพของคนทั้งสองกลุ่มในกรุงเทพฯ และเชียงใหม่ ในอนาคตมีแนวโน้มที่ผู้สูงอายุอยู่ในสถานะโสด เพิ่มขึ้นเกินกว่าปัจจุบัน ในด้านการศึกษา กลุ่มเจเนอเรชั่นเอกซ์ ของทั้ง 2 พื้นที่ มีการศึกษาในระดับที่สูงกว่า ด้านพฤติกรรมการเข้าสังคม กลุ่มเจเนอเรชั่นเอกซ์ ทั้งของกรุงเทพฯ และเชียงใหม่ จะนิยมไปในสถานที่ที่มีกิจกรรม คล้ายกัน คือ ห้างสรรพสินค้า ตลาดหรือซูเปอร์มาร์เก็ต ความสนใจพิเศษส่วนใหญ่กลุ่มเบบี้บูมเมอร์ และกลุ่ม เจเนอเรชั่นเอกซ์ ของทั้งสองพื้นที่จะสนใจในเรื่องสุขภาพและอาหาร โดยกลุ่มเบบี้บูมเมอร์ จะมีการทำกิจกรรมที่สนใจ เมื่ออยู่ที่บ้าน คือ พักผ่อน ดูโทรทัศน์ และทำอาหาร ต่างจากกลุ่มเจเนอเรชั่นเอกซ์ ที่จะเน้นกิจกรรมทางสังคมมากกว่า โดยทั้ง 2 กลุ่ม มีลักษณะการเดินทางส่วนใหญ่จะใช้รถยนต์ส่วนตัวในการออกไปยังสถานที่ต่างๆ พฤติกรรม การเข้าสังคม กลุ่มผู้สูงอายุในอนาคตหรือกลุ่มเจเนอเรชั่นเอกซ์ มีแนวโน้มที่จะมีกิจกรรมติดสังคมมากขึ้นหลังเกษียณ ด้วยทิศทางดังกล่าวการออกแบบพื้นที่สาธารณะเพื่อผู้สูงอายุจึงควรคำนึงถึงความต้องการเฉพาะที่แตกต่างจาก ผู้สูงอายุในรุ่นก่อนที่จะสนใจในเรื่องสุขภาพและอาหารเท่านั้น

การวางแผนการด้านที่พักอาศัยในช่วงหลังเกษียณพบว่า คนทั้งสองพื้นที่และทั้งสองวัยวางแผนที่จะอยู่บ้าน เดิมกับลูกหลาน หรือเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยประเภทบ้านเดี่ยวหากเป็นไปได้ แม้จะมีวิถีชีวิตในการทำงานในพื้นที่ที่มี วิถีชีวิตและวัฒนธรรมก่อนเกษียณที่ต่างกัน แต่ความคาดหวังในชีวิตหลังเกษียณของทั้งสองช่วงวัยกลับคล้ายกัน ใน บางประเด็น หากสามารถคาดการณ์ความต้องการชีวิตหลังเกษียณแตกต่างไปได้ จะสามารถคาดการณ์ความเป็นไป ได้ด้านการตลาดที่อยู่อาศัย หรือด้านการพัฒนาพื้นที่สาธารณะเพื่อคนกลุ่มสูงวัยรุ่นใหม่ที่กำลังเตรียมตัววางแผนชีวิต หลังเกษียณได้ตรงใจขึ้น และจะช่วยให้ผู้ประกอบการด้านอสังหาริมทรัพย์สำหรับกลุ่มเจเนอเรชั่นเอกซ์ เตรียมพร้อม วางแผนเพื่อรองรับพฤติกรรม และความคาดหวังแบบใหม่ในพื้นที่สาธารณะได้เช่นกัน

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจาก ศูนย์ออกแบบสภาพแวดล้อมเพื่อทุกคน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2562

References

- Asisontisakul, R. & Ruangrueng, A. (2005). *kānsāng khwāmkhaochai rūam kan kīeokap ḥhēnnāēchanwāi phūa kānprayukchai naithī tham ngān*. (in Thai) [Generation Y: Building a mutual understanding for workplace application] (Unpublished bachelor's individual Study). National Institute of Development Administration, Bangkok, Thailand.
- Bergh, D., & Behrer, M. (2013). *How cool brands stay hot: Branding to generation Y*. London: Kogan Page.
- Charnchang, P. (2011). *kān sōmsāng khunnaphāp chīwit khōng phū sūng'āyu nai Krung Thēp*. (in Thai) [Enhancing the quality of life of the elderly in Bangkok]. *Pathumthani University Academic Journal*, 3(3), 66-78.
- Chindapol, S. (2016). *Thermal comfort and heat stress of the elderly in hot-humid summers in Thailand*. (Unpublished dissertation). University of New South Wales, Sydney, Australia.
- Commonwealth Department of Health and Ageing. (2002). *Ageing in place. A guide for providers of residential aged care*. Canberra: Commonwealth of Australia.
- Elderly Loans. (2018). *sāng ngān bamnān dūai Reverse Mortgage: sinchūa phūa phū sūng'āyu dōi mī thīyū'āsai pen lakprakan*. (in Thai) [Create a pension by reverse mortgage: Loan for the elderly using collateral residences]. Aommoney (Ed.), Retrieved from <https://aommoney.com/stories/news/reverse-mortgage/2452#jvku7qx42>
- Electronic Transactions Development Agency (Public Organization). (2017). *rāingān phonlakā rasamrūat phruttkam phūchai 'inthānet nai prathēt Thai 2560*. (in Thai) [Thailand internet user profile 2017 report]. Bangkok: Digital Ministry for Economy and Society.
- Grimms, K. (2015). *Customizing your content to appeal to all generations*. Retrieved from <https://www.socialmediatoday.com/marketing/kimberlygrimms/2015-07-24/customizing-your-content-appeal-all-generations>
- Jarutach, T. (2017, August). *thitthāng kānphatthanā thīyū'āsai Thai phūa rōng rap sangkhom sūng wai*. (in Thai) [Housing development trend for ageing society]. In the seminar “*Housing for Aging Society: From Policy to Practical*”. The seminar conducted at the meeting of Real Estate Information Center, Government Housing Bank, Bangkok, Thailand.
- National Statistical Office Thailand. (2012). *rāingān kānsamrūat phāwa kān khōng chīp khōng khārāchakān phonlanān sāmān pī Phō.Sō. 2555. krasūang theknōlōyī sārasonthēt lāe kānsūsān*. (in Thai) [Report of the civil servant living survey of the year 2012. Bangkok: Ministry of Information and Communication Technology.

- Ngamyang, A., & Phowphu, N. (2012). phū sūng'āyu Thai: kāntē rī yomkā rathā ngōdā nakān ngōen lāe laksana bānphak lang kasān thī tōngkān. (in Thai) [Thai senior citizens: Financial preparation for retirement and required retirement housing features]. *Journal of Business Administration, Faculty of Commerce and Accountancy, Thammasat University*, 35(136), 62-87.
- Nitniran, N. (2018). kāndamnōen chīwit lang kasān'āyu rāthakān khōng 'āchān Mahāwitthayālai Rāmkmahāng. (in Thai) [Ways that Ramkhamhaeng University lecturers lead their lives after retiring]. *Ramkhamhaeng University Journal Humanities Edition*, 37(1), 139-158.
- Panyindee, S. (2018). 'itthiphon khōng sakkayaphāp nai kānthamngān kān sanapsanun thāng sangkhom phruttkam kāndūlāe ton'ēng lāe kān hen khunkhā hāng ton thī mī phon tō khwām phrōm nai kānthamngān lang kasān khōng phū sūng'āyu nai khēt Krung Thēp Mahā Nakhōn. (in Thai) [The influence of work potentiality, social support, self-care behaviours and self-esteem on readiness to work of retired elderly in Bangkok]. *Journal of Humanity and Social Science, Burapa University*, 26(51): 46-69.
- Prachachat Thurakit. (2014). sēn mūbān sukkhaphāp mā rāng asanghā hā longthun chō talāt wai kasān. ["Healthy village" Highlight trend-Real estate developers are investing with retirement marketing]. Retrieved from https://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1388936110
- Sinnitithaworn, T. (2010). Generation X. Retrieved from <http://sites.google.com/site/490880tippawansinnitithaworn/examinatio/generation-x>
- Smart SME. (2016). phruttkam kān rap khāosān phān sū tāng tāng khōng khon tē chēn. (in Thai) [Information receiving behaviour through medias of each generation]. Retrieved from <https://www.smartsme.co.th/content/54256>
- Thai Junior Encyclopedia Project. (2017). *sārānukrom Thai samrap phū sūng wai*. (in Thai) [Thai encyclopedia for the elderly]. Bangkok: Thai Junior Encyclopedia Project.
- United Nations Population Fund. (2011). *Impact of demographic change in Thailand*. Bangkok: UNFPA (Thailand).
- Yathip, S. (2017). sū bān wan nī mī ngōen chai pai chon kā. (in Thai) [Buying a house today–Have money until elders]. *GPF Journal*, September 2017, 4-9.
- Yordphet, S. (2001). *sawatdikān phū sūng'āyu*. (in Thai) [The elderly welfare]. Bangkok: Chulalongkorn.

